

Віталій О. Криворучко*

ФІНАНСУВАННЯ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ У ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ: МЕХАНІЗМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ

Стаття досліджує питання фінансування житлового фонду України в умовах війни та повоєнного відновлення, зосереджуючись на ключових механізмах кредитної підтримки та залученні внутрішніх і зовнішніх фінансових ресурсів. Окрема увага приділяється ролі державних програм, банківського сектору та міжнародних фінансових організацій у створенні умов для відновлення житлової інфраструктури. Оцінено кількісні показники державної програми «ЄОселя», зокрема кількість наданих кредитів та їхню структуру за типом придбаної нерухомості. За результатами аналізу зроблено висновок, що державні програми, які фінансуються за рахунок внутрішніх джерел, мають переважно соціальну спрямованість, але їхній вплив на стимулювання первинного ринку нерухомості та будівництва є незначним. Увага акцентується на тому, що фінансове забезпечення житлового фонду в кризових умовах повинно бути реалізовано, як частина цілісного системного механізму відновлення економіки держави. Потреби у фінансуванні житлового фонду в Україні зростають щоденно, адже зазнають пошкоджень та руйнувань внаслідок воєнних дій. При цьому дефіцит державних фінансових ресурсів унеможливує перекриття усіх потреб, що обумовлює необхідність максимального залучення коштів від міжнародних фінансових організацій (МФО) та урядів держав-партнерів. Ці ініціативи не лише сприяють забезпеченню громадян житлом, але й мають вагоме значення для розвитку містобудування, спрямованого на відновлення соціальної та економічної стійкості українських міст.

Фінансове забезпечення житлового будівництва відіграє ключову роль у стратегічному розвитку національної економіки та сприяє модернізації міської інфраструктури. Для досягнення сталого розвитку необхідно впроваджувати комплексні підходи, які поєднують державну підтримку, міжнародну допомогу та активізацію приватних інвестицій. Розвиток прозорого будівельного ринку та інтеграція фінансових інструментів є важливими для стимулювання містобудівних процесів і підвищення якості життя громадян.

Ключові слова: житловий фонд, іпотечний ринок, іпотечне кредитування, відновлення, фінансові ресурси, джерела фінансування, механізми фінансування.

Рис. 2. Лім 13.

DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-282-103-112

Kryvoruchko Vitalii

FINANCING OF THE HOUSING FUND IN POST-WAR UKRAINE: MECHANISMS AND INSTRUMENTS

The article examines the financing of Ukraine's housing stock during wartime and post-war recovery, focusing on key mechanisms of credit support and the mobilization of both domestic and external financial resources. Special attention is given to the role of state programs, the banking sector, and international financial organizations in creating the conditions necessary for restoring housing infrastructure. The study evaluates the quantitative indicators of the state program «eOselia», including the number of loans issued and their structure based on the type of acquired property. The analysis concludes that state programs funded from domestic sources are predominantly socially oriented but have a limited impact on stimulating the primary real estate market and construction sector. The article emphasizes that financial support for housing stock under cri-

* State Research Institute for Informatization and Economic Modeling. Ukraine.

sis conditions must be implemented as part of a comprehensive and systemic mechanism for economic recovery. The need for housing financing in Ukraine is increasing daily, as properties suffer damage and destruction due to military actions. However, the deficit of state financial resources makes it impossible to meet all needs, necessitating maximum engagement of funds from international financial organizations (IFOs) and partner governments. These initiatives not only help provide housing for citizens but also play a critical role in advancing urban development aimed at restoring the social and economic resilience of Ukrainian cities.

Financial support for housing construction plays a pivotal role in the strategic development of the national economy and contributes to the modernization of urban infrastructure. Achieving sustainable development requires implementing comprehensive approaches that combine state support, international assistance, and the activation of private investments. Developing a transparent construction market and integrating financial instruments are essential for fostering urban development processes and improving citizens' quality of life.

Keywords: housing stock, mortgage market, mortgage lending, recovery, financial resources, financing sources, financing mechanisms.

Peer-reviewed, approved and placed: 20.12.2024.

Постановка проблеми. В умовах викликів воєнного стану в Україні питання стійкості інфраструктури країни залишається одним із пріоритетних завдань, що стоять перед державою. Стійкість елементів забезпечення життєдіяльності суспільства перебуває в дотичній площині до питань національної безпеки та повинно залишатись пріоритетом у стратегічних напрямках планування та розвитку сучасних механізмів державного управління. Повномасштабні військові дії, які тривають на території України, викликають значне руйнування цивільної та економічної інфраструктури, а також порушення логістичних і виробничих ланцюгів. Це, у свою чергу, збільшує рівень невизначеності, посилює економічні проблеми країни і негативно впливає на рівень життя значної частини населення. В умовах війни багато людей із різних соціальних груп стикаються з посиленням соціальної напруженості, а також зростанням соціальних ризиків. Крім того, руйнування житлового фонду та пошкодження інфраструктури призводять до величезних матеріальних втрат, що ставить під загрозу безпеку та добробут громадян. Для відновлення житла, інфраструктури та нормалізації економічної діяльності необхідно залучати кредити та інвестиції, зокрема міжнародні фінансові ресурси, які дозволять здійснити масштабне відновлення та стимулювати відродження економіки країни після закінчення бойових дій. В той же час необхідно використовувати власний кредитно-інвестиційний потенціал держави для сприяння вирішенню житлових проблем спричинених війною. Це пояснює актуальність теми даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Привернення наукової уваги до проблематики фінансування витрат у період воєнного стану та поствоєнного відновлення в Україні є цілком виправданим. Важливість забезпечення безперервного фінансування соціальної сфери та критичної інфраструктури в таких умовах є ключовим питанням для підтримки життєдіяльності країни. Забезпечення населення житлом — одне з найважливіших завдань. Пошук шляхів використання потенціалу внутрішніх і зовнішніх джерел фінансових ресурсів для житлового фонду України перебуває в центрі уваги провідних

вітчизняних та зарубіжних науковців. Основу дослідження склали напрацювання: Андрусевич А. [13], Андрусевич Н. [13], Дубини М. [7], Забаштанського М. [6, 7], Євтушенка Ю. [6], Пархоменко А. [4], Козак З. [13], Романко С. [13], Ричарда К. Гріна [4], Дж. Вернона Гендерсона [4], Метью Е. Кана [4], Алекса Нікольсько-Ржевського [4]. Проте, зважаючи на динамічну зростаючу потребу у фінансовому забезпеченні житлового фонду, напрацювання потребують постійного приращення, що обумовлює необхідність та своєчасність даного дослідження.

Мета статі полягає в обґрунтуванні необхідності активізації фінансування житлового фонду в Україні з оцінкою зовнішніх та внутрішніх джерел.

Основні результати дослідження. Перш за все, досліджуючи житлове забезпечення населення України в період війни та повоєнного відновлення, слід зосередити увагу на внутрішніх та зовнішніх джерелах фінансування. Використання цих джерел в більшості випадків пов'язане з різними державними програмами підтримки кредитування. Так, іпотечний ринок України та ринок іпотечного кредитування як його частина не набули достатнього розвитку в довоєнні часи. Підвищені ризики та висока вартість залучення капіталу банками України, низька платоспроможність позичальників негативно відобразились на динаміці банківської підтримки купівлі та відбудови житлового фонду України.

У 2023 році відновлення іпотечного кредитування стало можливим завдяки запуску державної програми «єОселя». Ця ініціатива, впроваджена державною компанією «Укрфінжитло», дозволяє отримати іпотеку на термін до 20 років із мінімальним початковим внеском від 20% вартості житла. Програма має два основні напрями: соціальний та економічний. Соціальна складова спрямована на забезпечення доступу до власного житла для громадян із низькими доходами, зокрема для представників ключових соціальних професій та пільгових категорій, які завдяки державним компенсаціям можуть скористатися ставкою іпотеки до 3%. Економічна складова орієнтована на підтримку розвитку ринку нерухомості, стимулюючи іпотечне кредитування зі ставкою 7% [1].

Фактично ринок іпотечного кредитування функціонує завдяки даній програмі, адже частка виданих кредитів за цією програмою у загальній чисельності іпотечних кредитів складає 93,3% [2]. Найбільша кількість кредитів була надана клієнтам банків України у 2023 та 2024 роках (рис. 1).

Так, дані діаграми ілюструють зростання попиту на кредити за державною програмою підтримки. Серед банківських установ, що надавали кредити за програмою «єОселя», ключове місце посідає Ощадбанк, Приватбанк, Укргазбанк, Сенсбанк, Кредит Дніпро, Скай, Глобус, ТАСКОМБАНК, Укрексімбанк. Станом на 19.12.2024 р. загальна сума виданих за даною програмою кредитів склала 24066 млн грн. Досить показовою є структура наданих кредитів за типом нерухомості (рис. 2).

Як бачимо, частина отриманих кредитів сфокусована на вторинному ринку нерухомості в Україні та становила 68,6% від загальної кількості (станом на грудень 2024 р.). Первинний ринок та житло, придбане у забудовника займають відповідно менші частки – 25,7%, 5,7% відповідно.

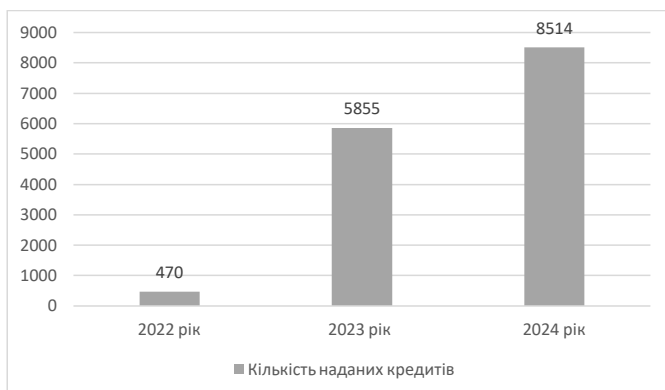

Рис. 1. Кількість кредитів наданих банками України в рамках державної програми підтримки «ЄОселя» у 2022-2024 рр., побудовано автором за даними [2]

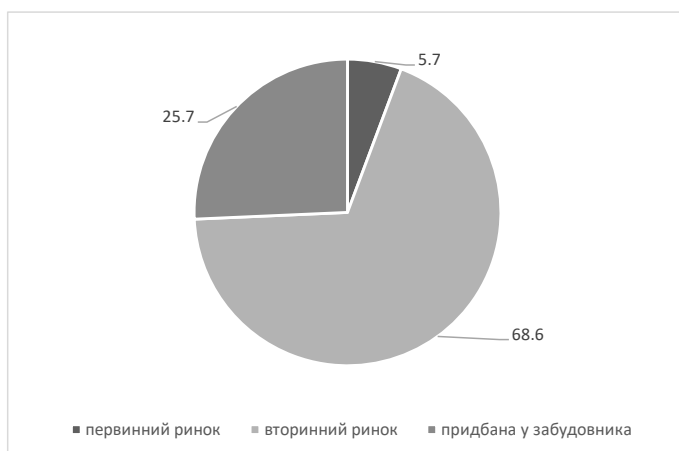

Рис. 2. Структура кредитів наданих банками України в рамках державної програми підтримки «ЄОселя» у розрізі типів нерухомості, побудовано автором за даними [2]

З одного боку, в результаті кредитування банками купівлі нерухомості значний імпульс отримав вторинний ринок нерухомості, що мало позитивний вплив на поживлення іпотечного ринку в країні. Також важливий соціальний ефект від впровадження даної програми. Проте, наскільки програма стимулювала житлове будівництво та первинний ринок нерухомості можна констатувати виходячи з питомих часток кредитів за типом придбаної нерухомості. В контексті використання кредитного потенціалу банківського сектору як стимулу до розвитку ринку іпотеки програма має важливе значення.

У 2022 році банки України більшість наданих кредитів видали ще до початку повномасштабного вторгнення РФ. Весною 2022 року ринок

іпотечного кредитування зупинився, а влітку були видані поодинокі кредити. Лише починаючи з вересня 2022 року, завдяки програмам державної підтримки кредитування «Доступна іпотека» та «єОселя» ринок почав працювати «У вересні—листопаді 2022 року банки видали 252 іпотечні кредити на загальну суму в майже 280 млн грн, а у грудні — 405 кредитів на пів мільярда гривень. Це найвищий місячний показник від початку повномасштабної війни. Про видачу нової іпотеки у грудні поінформували 4 банки. Банки під час війни кредитують купівлю житла майже виключно на вторинному ринку нерухомості: частка укладених іпотечних договорів у цьому сегменті становила 99% від усіх нових іпотечних кредитів у червні-грудні 2022 року» [3].

З жовтня 2022 року стартувала ще одна програма для військовослужбовців, медиків та педагогічних працівників «Доступна іпотека». За цією програмою термін кредитування становить 20 років, розмір першого внеску становить 20% від вартості житла, а відсоткові ставки 3,7%.

Кредитна підтримка та повоєнна відбудова житлового фонду України не повинна відбуватися окремо від загальних стратегічних цілей відновлення України. Синергія принципів розподілу підтримки та фінансування купівлі та відновлення житла повинна сприяти ефективному розподілу продуктивних сил та економічному зростанню. На необхідності відбудови житлового фонду наголошують закордонні та вітчизняні науковці, зокрема, які займаються розробкою планів відбудови України. У своєму дослідженні Ричард К. Грін, Дж. Вернон Гендерсон, Метью Е. Кан, Алекс Нікольсько-Ржевський та Андрій Пархоменко, присвяченому прискоренню економічного зростання міст в Україні, наголошують на необхідності відновлення та розбудови міст, які сприятимуть швидкій трансформації економіки. Східні міста зменшаться в розмірах, а деякі промислові міста трансформують свою економічну базу. Для збереження високої якості громадських послуг важливим є забезпечення житловим фондом. Цьому сприятиме посилення прозорості ринків житла. Відновлення пошкоджених, але вцілілих будинків, або використання збірних і мобільних будинків може стати допоміжним у короткостроковій перспективі. Саме науковці наголошують на тому, що необхідно збільшити розмір допомоги для населення. Вкрай необхідним є розвиток конкурентного, прозорого будівельного ринку, який би дозволяв виходити на нього новим фірмам та іноземним забудовникам. Великі проекти міської забудови відомі перевитратами коштів та затримками у виконанні. Чесна конкуренція створює кращі стимули для виконання робіт [4, с.263].

Використання внутрішнього фінансового потенціалу країни повинно відбуватися з фокусуванням на фундаментальному відновленні національної економіки. У цьому руслі науковці звертають увагу на те, що банківська система України у 2023 році продемонструвала великий обсяг приросту прибутковості та сформованих резервів. Рентабельність капіталу банківської системи за 2023 рік сягнула 50%, що є одним з найвищих показників за останні роки [5]. Проте, беззаперечним є наявність підвищених ризиків для реалізації кредитування житлового будівництва. Тут ключова роль належить державі, яка повинна сприяти в межах відповідного механізму банківського кредитування розвитку житлового будівництва. Для зменшення високих

ризиків втрати житла в умовах воєнного стану, які впливають на всіх учасників процесу житлового будівництва, до обов'язкових елементів механізму банківського кредитування житла включено страхові компанії. Створення страховими компаніями спільно з державою спеціального фонду фінансових ресурсів, а також забезпечення компенсаційних виплат у разі настання страхового випадку стане важливим чинником, що сприятиме ухваленню домогосподарствами рішень про оформлення кредитів на купівлю або відновлення житла [6].

Підсилює проблему фінансового забезпечення житлового будівництва та відновлення наявність проблем в довоєнні часи. Аналіз розвитку житлового фонду показує, що його обсяги найбільш активно зростали в Україні до 2007 року. У цей період фінансові установи активно видавали іпотечні кредити громадянам, що сприяло стрімкому розвитку будівництва нового житла. Однак після фінансово-економічної кризи темпи іпотечного кредитування та будівельної діяльності суттєво сповільнилися. Нині Україна переживає військові дії, спричинені агресією росії, внаслідок чого територія країни регулярно зазнає обстрілів, що призводить до масштабних руйнувань житлової та нежитлової нерухомості.

Вивчаючи організаційно-економічний інструментарій розвитку житлового фонду науковці звертають увагу на специфічні риси економічних інструментів, які можуть використовуватися в межах такого механізму [7]:

- є частиною системи державного регулювання економічних відносин;
- використовуються органами державної влади і місцевого самоврядування для регламентації господарської діяльності у сфері житлового будівництва;
- є складною системою різних інструментів, які тісно пов'язані між собою, і лише в їх поєднанні можливо отримати найкращий результат;
- є динамічним за своєю природою, може змінюватися залежно від трансформаційних процесів, які відбуваються в зовнішньому економічному середовищі та, відповідно, у межах функціонування самого об'єкта, для зміни якого використовується такий інструментарій;
- застосування повинно відповідати основним положенням національної економічної політики, яка впроваджується в певний період розвитку країни, та бути суголосним до основних положень комплексного організаційно-економічного механізму розвитку національного господарства.

В межах організаційно-економічного механізму розвитку житлового фонду та його відновлення чільне місце посідає фінансове забезпечення. В умовах військової агресії та повоєнного відновлення диверсифікація джерел фінансування є необхідною умовою для сприяння цьому процесу.

У контексті державної підтримки житлового забезпечення в Україні існує практика реалізації програм допомоги домогосподарствам, чие житло зазнало незначних пошкоджень внаслідок військової агресії РФ, зокрема за програмою «Відновлення». Громадяни мають можливість отримати грошову компенсацію на усунення таких пошкоджень. Проте ця програма має обмеження щодо суми виплат — до 200 тис. грн. Розроблений спільно з Міністерством цифрової трансформації України USAID/UK aid проєктом

«Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах/ TAPAS» та Світовим банком механізм дає старт масштабній відбудові житлової інфраструктури [8].

Державні ініціативи також сприяють фінансовому забезпеченню відбудови житлового фонду в Україні. Досить вдалою є програма, що реалізується в межах м. Києва та Київської області. З метою фінансування проектування, будівництва, реконструкції та капітального ремонту багатопверхових житлових будинків, пошкоджених та зруйнованих внаслідок військової агресії російської федерації проти України, що постраждали від ворожих обстрілів та бомбардувань починаючи з 24 лютого 2022 року впроваджено «Програму відбудови багатоквартирних житлових будинків в Київській області на 2023-2025 роки» [9]. Джерелами фінансування за даною програмою є: Державний бюджет України, обласний бюджет, місцеві бюджети та кошти небюджетних джерел. Всього обсяг фінансових ресурсів, які спрямовуються на відновлення житлового фонду - 5161220,00 тис. грн., що дасть змогу забезпечити житлом 4562 сімей Київської області та досягти поставлених цілей, зокрема:

- розв'язати житлові проблеми осіб, у яких житло зруйноване або непридатне для проживання внаслідок збройної агресії російської федерації проти України;
- створити умови і можливостей проживання громадян на території Київської області;
- зменшити конфліктну чутливість в громадах, посилити соціальної згуртованості всередині громад.

Проте масштабні пошкодження та руйнування житлового фонду в Україні, накопичені в довоєнний період проблеми забезпечення населення житлом, а також необхідність його модернізації й теперішньої відбудови, вимагають залучення зовнішнього фінансування. До того ж обмеженість внутрішніх джерел фінансування в умовах хронічного дефіциту державного бюджету та посилення боргового тиску, про що неодноразово наголошували українські науковці [10], робить можливості державної підтримки відновлення житлового фонду досить обмеженими.

Сьогодні ряд країн світу та міжнародних установ є кредиторами та донорами, що сприяють фінансовому забезпеченню відновлення України. Європейський інвестиційний банк здійснює фінансування Надзвичайної кредитної програми для відновлення України (НКПВУ) – багатосекторної рамкової позики на загальну суму 200 млн євро, спрямованої на інвестування у відновлення інфраструктури та об'єктів, що мають важливе соціальне значення. Метою НКПВУ є забезпечення гідних умов життя для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) і громад, що їх приймають. Ця програма створена для оперативного фінансування важливих соціальних та інфраструктурних проектів вартість яких на сьогодні склала від 20 тис євро до 5 млн євро. 9% від залучених за даною програмою коштів спрямовуються на відбудову та житлове забезпечення [11].

З початку війни в Україні фінансову допомогу надають усі організації Групи Світового Банку, спрямовуючи її на різні потреби. Світовий Банк

створив багатосторонній трастовий фонд для підтримки уряду України в здійсненні заходів, спрямованих на забезпечення критично важливих потреб держави в умовах війни та подальше відновлення України (URTF). У межах спільних проєктів з Банком, фінансованих URTF, досягнуто значних результатів, зокрема: понад 64 тис. домогосподарств отримали компенсацію за ремонти житла (проєкт HOPE); понад 2,3 млн людей пройшли медичне обстеження (проєкт HEAL); понад 20 захисних споруд для енергетичної інфраструктури будуються (проєкт Re-PoWER); більше ніж 10 тис. фермерів отримали доступ до фінансування за програмою «Доступні кредити 5-7-9%» (проєкт ARISE).

2023 року Рада виконавчих директорів Світового банку затвердила позику для України на суму 1,5 млрд доларів США, яка спрямована на підтримку політики розвитку та відновлення країни. Цю позику надали під гарантії уряду Японії. Кошти, залучені в межах цієї програми, спрямовувалися на різні цілі, зокрема на підтримку домогосподарств, які нещодавно збідніли, та родин переселенців для придбання і відновлення житла, а також на надання тимчасового місця проживання. Також у 2023 році було схвалено ще одну програму Світового Банку для України «Інвестиції у соціальний захист задля підвищення охоплення стійкості та ефективності», що також спрямовував грошові ресурси для вирішення житлових проблем [12].

Процес відновлення вимагає значних фінансових ресурсів та швидкості їхнього використання, що потребує оновлених підходів до управління коштами. Більшість міст не зможе забезпечити себе необхідними фінансами для відбудови та модернізації після війни. Основне фінансування повинно надійти від міжнародної допомоги, репарацій, державного бюджету та приватних інвестицій. Публічні кошти повинні виконувати роль каталізатора, створюючи стимули для притоку приватного капіталу та інвестицій.

Досліджуючи повоєнну відбудову міст України науковці та практики відмічають, що багатосторонні механізми міжнародного фінансування повоєнної відбудови та трансформації міст мають бути максимально уніфіковані та спрощені й забезпечувати швидкі і прозорі процеси залучення і використання таких коштів містами. В ідеалі, вони мають бути максимально уніфіковані з механізмами використання державних коштів [13, с.23].

Висновки. В умовах війни та повоєнного відновлення України питання фінансування житлового фонду є критично важливим. Відновлення міст та їх трансформація після війни потребують комплексного підходу до містобудування, який поєднує інноваційні рішення, сталий розвиток та інтеграцію міжнародної підтримки для забезпечення стійкої і ефективної реконструкції. Проаналізовано механізми кредитної підтримки, що використовується в Україні у час військової агресії, зокрема державні програми «ЄОселя» та «Доступна іпотека». Ці програми стали ключовими інструментами активізації ринку іпотечного кредитування та сприяли врегулюванню житлових проблем. Зовнішніми джерелами фінансування житлового фонду в Україні стали кредити та донорські кошти Світового Банку та кошти країн-партнерів. Ряд програм, які діють в Україні сприяють диверсифікації джерел фінансування відновлення житлової інфраструктури.

Разом із цим необхідно розвивати механізми внутрішнього фінансового забезпечення, зокрема через посилення прозорості ринку житла, запровадження страхових фондів та ефективне управління ресурсами. Основною метою залишається досягнення балансу між соціальною орієнтованістю державних програм і стимулюванням економічного зростання через інвестиції у житлову інфраструктуру.

1. Програма доступного кредитування житла «єОселя». URL: <https://eoselia.dii.gov.ua> (дата звернення 20.12.2024)

2. Українська фінансова житлова компанія. Інформація по результатам програми «єОселя». URL: <https://ukrfinzhytlo.in.ua/analytyka-mb>

3. Про іпотечне кредитування. Іпотечне кредитування поступово відновлюється завдяки державним програмам – результати опитування. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/ipotechne-kredituvannya-postupovo-vidnovlyuyetsya-zavdyaki-derjavnim-programam--rezultati-opituvannya>

4. Ричард К. Грін, Дж. Вернон Гендерсон, Метью Е. Кан, Алекс Нікольсько-Ржевський, Андрій Пархоменко. Відновлення економічного зростання міст в Україні. Відбудова України: принципи та політика. Паризький звіт. С. 493. URL: https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf

5. Банківський сектор отримав 86,5 млрд грн прибутку за 2023 рік згідно з оперативними даними. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bankivskiy-sektor-otrimav-865-mlrd-grn-pributku-za-2023-rik-zgidno-z-operativnimi-danimi>

6. Забаштанський М., Євтушенко Ю. Розвиток житлового будівництва на основі активізації банківського кредитування домогосподарств. Економіка та суспільство. 2023. №58. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-69>

7. Дубина, М., & Забаштанський, М. (2023). Організаційно-економічний інструментарій розвитку житлового фонду в Україні. Економіка та суспільство, (54). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-21>

8. Стартувала програма державної допомоги на відновлення пошкодженого житла – інструкції для громадян та громади. URL: <https://www.decentralization.ua/news/16555>

9. Програму відбудови багатоквартирних житлових будинків в Київській області на 2023-2025 роки: Рішення Київської обласної ради №536-16-VIII від 21.03.2023. URL: <https://kor.gov.ua/rishennia/pro-zatverdzhennia-prohramy-vidbudovy-bahatokvartyrnykh-zhytlovykh-budynkiv-v-kyivskiy-oblasti-na-2023-2025-roky/>

10. Verheliuk, Y., & Hantsiak, M. (2024). Державні гарантії в контексті забезпечення боргової безпеки. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій, 2(14), 95-102. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/311>

11. Інформація про Надзвичайну кредитну програму для відновлення України. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Booklet-UERP-ukr-final.pdf>

12. Підтримка України групою Світового Банку після лютого 2022 року. НІСД. 2024. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/pidtrymka-ukrayiny-hrupoyu-svitovoho-banku-pislya-lyutoho-2022>

13. Повоєнне відновлення міст України: зелена відбудова та зелена трансформація. Ав.кол.: Андрусевич А., Андрусевич Н., Козак З., Романко С. Аналітичний документ. Листопад 2022. 43 с. URL: <http://surl.li/jcikbp>

1. Prohrama dostupnogo kredyuvannya zhytla «yeOselia». URL: <https://eoselia.dii.gov.ua>

2. Ukrains'ka finansova zhytlova kompaniia. Informatsiia po rezul'tatam prohramy «yeOselia». URL: <https://ukrfinzhytlo.in.ua/analytyka-mb>

3. Pro ipotechne kredyuvannya. Ipotechne kredyuvannya postupovo vidnovliuetsia zavdyaki derzhavnyim prohramamy – rezul'taty opyuvannya. NBU. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/ipotechne-kredituvannya-postupovo-vidnovlyuyetsya-zavdyaki-derjavnim-programam--rezultati-opituvannya>

4. Rychard K. Hriin, Dzh. Vernon Henderson, Met'iu E. Kan, Alekc Nikol's'ko-Rzhevs'kyi, Andrii Parkhomenko. Vidnovlennia ekonomichnoho zrostantia mist v Ukraini. Vidbudova Ukrainy: pryntsyty ta polityka. Paryz'kyi zvit. S. 493. URL: https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf
5. Bankivskyi sektor otrymav 86,5 mlrd hrn prybutku za 2023 rik zhidno z operativnymy danymy. NBU. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bankivskiy-sektor-otrimav-865-mlrd-grn-pributku-za-2023-rik-zgidno-z-operativnimi-danymi>
6. Zabahs'tans'kyi M., Yevtushenko Iu. Rozvytok zhytloвого budivnytstva na osnovi aktyvizatsii bankivs'koho kredytuvannia domohospodarstv. Ekonomika ta suspil'stvo. 2023. №58. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-69>
7. Dubyna, M., & Zabahs'tans'kyi, M. (2023). Orhanizatsiino-ekonomichniy instrumentarii rozvytku zhytloвого fondu v Ukraini. Ekonomika ta suspil'stvo, (54). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-21>
8. Startovala prohrama derzhavnoi dopomohy na vidnovlennia poshkodzenoho zhytla – instruktsii dlia hromadian ta hromady. URL: <https://www.decentralization.ua/news/16555>
9. Prohramu vidbudovy bahatokvartyrnykh zhytlovykh budynkiv v Kyivs'kii oblasti na 2023-2025 roky: Rishennia Kyivs'koi oblasnoi rady №536-16-VIII vid 21.03.2023. URL: <https://kor.gov.ua/rishennia/pro-zatverdzhennia-prohramy-vidbudovy-bahatokvartyrnykh-zhytlovykh-budynkiv-v-kyivskiy-oblasti-na-2023-2025-roky/>
10. Verheliuk, Y., & Hantsiak, M. (2024). Derzhavni harantii v konteksti zabezpechennia borhovoї bezpeky. Yevropeis'kyi naukovyi zhurnal Ekonomichnykh ta Finansovykh innovatsii, 2(14), 95-102. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/311>
11. Informatsiia pro Nadzvychainu kredytnu prohramu dlia vidnovlennia Ukrainy. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Booklet-UERP-ukr-final.pdf>
12. Pidtrymka Ukrainy hrupoiu Svitovoho Banku pislia liutoho 2022 roku. NISD. 2024. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/pidtrymka-ukrayiny-hrupoyu-svitovoho-banku-pislya-lyutoho-2022>
13. Povoienne vidnovlennia mist Ukrainy: zelena vidbudova ta zelena transformatsiia. Av.kol.: Andrusievych A., Andrusievych N., Kozak Z., Romanko S. Analitychnyi dokument. Lystopad 2022. 43 s. URL: <http://surl.li/jcikbp>